

CECELIA AHERN

S BĚRA TEL
SKLENĚNĚX

Cecelia Ahern

SBĚRATEL SKLENĚNEK

© Cecelia Ahern

SBĚRATEL SKLENĚNEK

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2016

Obálka: © Jiří Miňovský – ARBE 2016

ISBN 978-80-7585-290-8 (pdf)

Cecelia Ahern

SBĚRATEL
SKLENĚNEK

Mému synovi Rayovi

„Uviděl jsem v mramoru anděla a tesal jsem, dokud jsem ho nevysvobodil.“

Michelangelo

PROLOG

Pokud jde o mou paměť, rozlišuji tři kategorie věcí k zapamatování: ty, které chci zapomenout, ty, které nemohu zapomenout, a věci už zapomenuté, dokud jsem si je znovu nevybavila.

Má nejstarší vzpomínka na maminku zachycuje chvíli z doby, kdy mi byly tři roky. Jsme v kuchyni, maminka bere čajník a zvedá ho ke stropu. Drží ho oběma rukama, jednou za držadlo, druhou za hubici, a vyhazuje ho do vzduchu, jako by soutěžila ve vrhání snopů. Čajník narazí do stropu a padá na stůl, kde se roztrhne a tmavohnědá tekutina s rozmáčenými čajovými sáčky se rozlévá všude kolem. Nevím, co tomu činu předcházelo, ani co se stalo po něm, ale jsem si jistá, že ho vyprovokoval mamincin hněv na tatínka. Tato moje vzpomínka nevykresluje matku v dobrém světle, ale ani neodpovídá její povaze. Pokud vím, už nikdy potom se podobným způsobem nezachovala. Zřejmě právě proto se mi tato událost vryla do paměti.

Z doby, kdy mi bylo šest let, mi utkvěla v paměti vzpomínka na tetu Annu a na to, jak nás zastavuje bezpečnostní služba, když spolu vycházíme ze dveří obchodu. Její příslušník neurvale prohledává tetinu tašku a vytahuje z ní šálu s dosud připevněnými cenovkami a bezpečnostním štítkem. Nevím, co se stalo bezprostředně potom, ale v paměti mi utkvělo, jak pro mě později teta v Ilac Centre objednávala jeden zmrzlinový pohár za druhým v naději, že s každým sladkým soustem bude moje vzpomínka na incident blednout a blednout. Přesto je navzdory mínění všech okolo mě dodnes živá.

V současné době chodím k zubaři, s nímž jsem vyrůstala. Nebyli jsme sice přátelé, ale pohybovali jsme se ve stejném prostředí. On je dnes velmi vážený člověk, je chytrý a přísný. Když se sklání nad má otevřená ústa, vidím ho jako patnáctiletého

chlapce čurajícího na večírku na stěnu obývacího pokoje. Vykřikuje přitom, že Ježíš byl první anarchista.

Při setkání se svou starou učitelkou ze základní školy, která mluvila tak potichu, že jsme ji skoro neslyšeli, se mi vybaví, jak hází banánem po třídním šaškovi a křičí na něj: „*Nech mě proboha být a zmiz odtud!*“ Pak propukne v pláč a vyběhne ze třídy. Nedávno jsem se setkala s jednou přítelkyní a připomněla jí tuto příhodu, ona si však na ni nepamatovala.

Zdá se, že když si vzpomenu na nějakou osobu, nemyslím na ni jakou takovou, ale spíš na dramatické chvíle nebo okamžiky, jichž se zúčastnila. Takové, že by si pravděpodobně přála, aby pro ostatní zůstaly co nejlouběji skryty.

Matka říká, že mám sklon pamatovat si to, co jiní zapomínají. Někdy je to prokletí. Nikdo není rád, když si druzí pamatují události, které se on ze všech sil snaží zatajit. Připadám si jako člověk, který si po pijáckém večírku všechno dobře pamatuje, zatímco jiní účastníci by si přáli, abych si všechny vzpomínky nechala pro sebe.

Domnívám se, že si podobné epizody pamatují proto, že jsem se nikdy nechovala jako jejich aktéři. Nevzpomínám si, že bych se někdy „utrhla ze řetězu“ a stala se odlišnou verzí svého já, provedla něco, co bych chtěla a potřebovala zapomenout. Jsem stále stejná. Pokud jste se se mnou setkali, znáte mě. Nic víc ve mně není. Dodržuji pravidla, která mi pomáhají zůstat sama sebou. Ani ve chvílích velkého stresu, kdy by určité selhání bylo jistě přijatelné, se nemohu stát někým jiným. To je zřejmě důvod, proč tuto vlastnost obdivuji u druhých a pamatují si, co se oni rozhodli zapomenout.

Je takový úlet nějakou vadou charakteru? Ne. Věřím, že náhlá změna v chování člověka je součástí jeho osobnosti. Tato zvláštní část naší bytosti je v nás stále přítomna, dřímá a čeká na okamžik, kdy se projeví. Platí to i pro mě.

HRA V KULIČKY

Spojenci

„*Fergusi Boggsi!*“

Toto jsou jediná dvě slova, kterým rozumím, když na mě Otec Murphy spouští tirádu, protože ona slova jsou moje jméno. Zbytek jeho výlevu je v irském jazyce. Je mi pět let a jsem v Irsku jeden měsíc. Po tatínkově smrti jsme se sem s maminkou a bratry přistěhovali ze Skotska. Všechno se seběhlo velmi rychle, tatínkova smrt i naše stěhování. Přestože jsem byl v Irsku už dřív – na prázdninách v létě u babičky, dědečka, strýce, tety a všech mých bratranců a sestřenic – teď je to jiné. Nikdy jsem tu nebyl jindy než v létě. Jako bych se ocitl na neznámém místě, protože co jsme tady, každý den prší. Ani obchod se zmrzlinou není otevřený, všechno je zabeďněné, jako by to nikdy neexistovalo, jako by šlo jen o výplod mé fantazie. Pláž, na kterou jsme většinou chodívali, vypadá jinak a vůz se smaženými brambůrky je pryč. I lidé jsou jiní. Všichni jsou teple oblečení do tmavých šatů.

Otec Murphy stojí před mou lavicí ve velké třídě. Je vysoký, šedivý a mohutný. Prská, když na mě křičí. Cítím, že mi jeden plivanec přistál na tváři, ale bojím se ho utřít, aby se Otec Murphy nerozzlobil. Po očku se dívám na jiné chlapce, abych viděl jejich reakce. Kněz na mě najednou zaútočí, dostávám pohlavek hřbetem ruky. Bolí to, protože Otec Murphy nosí prsten, velký prsten. Myslím, že mi rozsekl tvář. Sáhnout si na ránu se však neodvážím, bojím se, že by mě znovu udeřil. Z ničeho nic se mi chce na záchod. Už dřív jsem dostal pohlavek, ale ještě nikdy od kněze.

Vykřikuje zlostná irská slova. Zlobí se, že mu nerozumím. Irštinu prokládá anglickými slovy – měl bych mu prý už rozumět – ale mylí se. Doma nemluví m irsky. Maminka je smutná a já ji nerad zneklidňuji. Ráda sedí a drží mě v náruči. Líbí se mi, když to dělá. Jsem zticha, nechci si slovy kazit kouzelný pocit z jejího objetí. Stejně si myslím, že si irská slova už nepamatuje. Je to dávno, co se odstěhovala z Irska, aby pracovala jako chůva v jedné skotské rodině. Tam se seznámila s tatínkem. Irsky spolu nikdy nemluvili.

Otec Murphy si přeje, abych opakoval slova po něm, ale já sotva dokážu dýchat. Stěží mi vycházejí slova z úst.

„Tá mé, tá tú, tá sé, tá sí...“

HLASITĚJI!

„Tá muid, tá sibh, tá said.“

Když na mě nekřičí, v místnosti plné chlapců mého věku je takové ticho, jako by všichni pozorně poslouchali. Jakmile vykoktám ta slova, kněz všem vykládá, jak jsem hloupý. Celý se chvějí, je mi špatně. Musím jít na záchod. Říkám mu to. Tvář mu zrudne a on sahá po koženém pásku. Šlehne mě jím po ruce. Později se dozvím, že v něm má zašité mince. Říká mi, že dostanu na každou ruku šest pořádných ran. Nesnáším bolest, a tak se rozběhnu k záchodu. Očekávám posměch chlapců, ale nikdo se nesměje. Mají sklopené hlavy. Možná se budou smát později, nebo to všechno nechápou. Snad jsou šťastní, že nejsou na mém místě. Zdají se být v rozpacích a já se skutečně stydím, když mi Otec Murphy říká, že bych se měl stydět. Popadne mě za ucho a táhne z místnosti, pak chodbou a nakonec mě strká do nějaké tmavé místnosti. Dveře se za mnou s prasknutím zavírají a já zůstávám sám.

Nemám rád tmou. Nikdy jsem ji neměl rád. Dávám se do pláče. Kalhoty mám mokré, moč mi stéká do ponožek a bot. Nevím, co mám dělat. Maminka mi obvykle dá jiné prádlo na převlečení. Ale co si počnu tady? Není tu žádné okno a nic kolem sebe nevidím. Doufám, že mě tady kněz nebude držet dlouho. Po chvíli se mé oči přizpůsobují tmě a světlo, které vstupuje do místnosti pode dveřmi, mi pomáhá orientovat se. Jsem v nějakém skladišti.

Vidím žebřík a kbelík s mopem bez tyče. Ošklivě páchne. Staré jízdni kolo bez řetězu visí vzhůru nohama. Dvě gumové holínky nejdou k sobě, obě patří na stejnou nohu. Nevím, proč mě sem Otec Murphy zavřel, a nemám ponětí na jak dlouho. Začne mě maminka hledat?

Zdá se, že uplynula celá věčnost. Zavírám oči a zpívám si sám pro sebe. Jsou to písně, které se mnou zpívala maminka. Snažím se notovat potichu, nechci, aby mě Otec Murphy uslyšel a myslel si, že se tady dobře bavím. Zlobil by se ještě víc. Zábava a smích na tomto místě ho rozčilují. Nejsme tady proto, abychom byli vůdci, jsme tu, abychom sloužili. To mě můj tatínek naučil. Říkával, že jsem přirozený vůdce a že se můžu stát vším, čím budu chtít. Chodíval jsem s ním na lov a on mě učil všemu. Dokonce mi dovolil, abych šel vpředu. Říkal, že jsem vůdce. Zpíval o tom jednu píseň. „Jdeme za vůdcem, vůdcem, vůdcem. Fergus je vůdce, vůdce, da, da, da, da, da.“ Beze slov jsem si píseň notoval. Otcí Murphymu by se určitě nelíbilo, kdybych říkal, že jsem vůdce. Tady nesmíme být nikým, kým chceme být. Musíme být tím, kým nás chtějí mít oni. Zpívám písně, které zpíval můj tatínek, když jsem směl zůstat vzhůru déle a naslouchat zpěvům při domácím posezení. Na silného muže měl tichý hlas a někdy při zpěvu plakal. Podle něj pláč není jen pro smutné lidi. Já si teď zpívám a snažím se neplakat.

Dveře se náhle otevírají a já ustupuji. Bojím se, že to je zase Otec Murphy s koženým páskem. Vchází však mladší kněz. Má laskavé oči a učí hudební výchovu. Zavírá za sebou dveře a sklání se ke mně.

„Ahoj, Fergusi.“

Pokouším se odpovědět, ale z mých úst nic nevychází.

„Něco jsem ti přinesl. Je to krabice s červeně žíhanými kuličkami.“

Ucukl jsem a on ke mně natáhl ruku. „Nedívej se tak vystrašeně. Jsou to kuličky na hraní. Už sis někdy hrál s kuličkami?“

Zavrtěl jsem hlavou. On rozevřel dlaň a já jsem je uviděl. Na jeho dlani zářily jako poklad čtyři červené rubíny.

„Jako chlapec jsem je miloval,“ pronesl tiše. „Dal mi je můj dědeček. Řekl tehdy: ‚Krabice červeně žíhaných skleněnek jen pro tebe.‘ Tu krabici už nemám. Škoda, mohla by mít nějakou cenu. Pamatuj si, Fergusi, vždycky si schovávej obal od věcí. Tuhle radu ti dávám. Já jsem si schoval jen skleněnky.“

Někdo prochází kolem dveří. Cítíme, jak se pod jeho botami chvěje podlaha, a slyšíme vrzání. Učitel se dívá na dveře. Jakmile se kroky vzdalují, obrací se znovu ke mně a pronáší tišším hlasem: „Musíš do kuliček cvrknat nebo je házet.“

Pozoruji učitele, jak se dotýká kloubem prstu podlahy a vyrovnává kuličku ohnutým ukazovákem. Posunuje palec dozadu a pak jemně cvrkně do kuličky. Ta se po dřevě kutálí plnou rychlostí. Červeně žíhaná skleněnka je výrazná, zachycuje světlo, září a leskne se. Zastavuje se u mé nohy. Bojím se ji zvednout. Zraněné ruce mě ještě stále bolí, je obtížné sevřít dlaň. Kněz to vidí a uhýbá pohledem.

„Do toho, zkus to teď ty,“ povzbuzuje.

Zkouším to. Zpočátku mi to moc nejde, protože nemůžu zavřít dlaň, jak mi to ukazoval, ale postupně tomu přicházím na kloub. Potom mi ukazuje další způsoby zacházení s kuličkami. Jeden se jmenuje rozhoz. Učitel sice říká, že je náročnější, ale já se při jeho slovech musím kousnout do rtu, abych se přestal usmívat. Rozhoz mi totiž jde nejlépe a dávám mu přednost.

„Názvy kuliček se místo od místa liší,“ tvrdí učitel a opět se sklání a ukazuje mi, jak mám hrát. „Někteří lidé je nazývají ‚taw‘, ‚shooter‘ nebo ‚tolley‘, ale já a moji bratři jim říkáme ‚spojenci‘.“

Spojenci. To se mi líbí. I kdybych tady byl zavřený a sám, měl bych spojence. Díky tomu pomyšlení bych se cítil jako voják. Válečný zajatec.

Kněz a současně můj učitel na mě upírá vážný pohled. „Pamatuj si, že když míříš, musíš se pevným okem dívat na cíl. Oko řídí mozek, mozek řídí ruku. Nezapomeň na to, Fergusi. Vždy zaměřuj oko na cíl a mozek zajistí dobrý výsledek.“

Přikyvují.

Zvoní. „Dobrá.“ Učitel vstává a otírá si zaprášený plášť. „Mám teď hodinu. Sed' tady klidně. Už by to nemělo dlouho trvat.“

Přikyvuji.

Má pravdu. Nemělo by to dlouho trvat, ale trvá. Otec Murphy pro mě nepřijde brzy, nechá mě tu celý den. Dokonce se ještě jednou počurám do kalhot, protože se bojím zaklepat na dveře, abych někoho přivolal, ale nevádí mi to. Jsem voják, válečný zatec, a mám spojence. Trénuji a trénuji v malé místnosti, ve svém vlastním malém světě. Chci, aby mé dovednosti a přesnost byly ve škole nejlepší. Ukážu ostatním chlapcům, vždy budu lepší než oni.

Až mě sem Otec Murphy zavře příště, budu mít v kapse schované kuličky a strávím den cvičením hry. Mám v té tmavé místnosti také terč. Dal jsem ho tam pro každý případ o přestávce. Je to kus kartonu se sedmi vystřiženými otvory. Vyrobil jsem si ho z prázdné krabice od kukuřičných lupínků paní Lynchové. Našel jsem ji v její popelnici poté, co jsem viděl u chlapců podobný terč koupený v obchodě. Prostřední otvor má číslo O, otvory po stranách jsou označeny čísla 1, 2 a 3. Terč jsem dal k zadní stěně a budu na něj házet ode dveří. Ještě přesně nevím, jak se to správně hraje, a samozřejmě nemůžu hrát sám, ale cvičím házení a cvrnkání. Budu v něčem lepší než moji starší bratři.

Ten milý kněz nezůstane ve škole dlouho. Říká se, že se líbá se ženami a prý se dostane do pekla, ale já ho mám přesto rád. Dal mi mé první kuličky, mé červeně žíhané kuličky. V temných chvílích mého života mi dal spojence.

PRAVIDLA BAZÉNU

Zákaz běhání

Dýchej.

Někdy si musím připomínat, že musím dýchat. Řekli byste, že dýchání je vrozená automatická činnost. Ale u mě ne, já vdechnu, zapomenu vydechnout, a pak cítím, že moje tělo je strnulé a napjaté, srdce mi buší, hrud' mám sevřenou a můj znepokojený mozek pátrá, co se děje.

Chápu proces dýchání. Vzduch vdechovaný nosem by měl všechen projít do břicha k bránici. Dýchejte uvolněně. Dýchejte v pravidelném rytmu. Dýchejte tiše. Děláme to všichni od okamžiku, kdy jsme se narodili, přestože jsme se to nemuseli učit. Ale já bych měla.

Ať řídím auto, nakupuji nebo jsem v práci, přistihuji se, že zadržuji dech, jsem nervózní, popudlivá, čekám, co se stane. Nevím, co by to mělo být, ale ať je to cokoli, nikdy se to nedostaví.

Je ironií, že na suché zemi v této prosté činnosti selhávám, přestože moje práce vyžaduje, abych v ní naopak vynikla. Zastávám totiž funkci plavčíka. Plavání mi jde snadno, připadá mi přirozené, cítím se při něm uvolněně. Vyžaduje správný rytmus a načasování. Na zemi na jednu dobu nadechujete a na další vydechujete. Při plavání dokážu udržet poměr jedna ku třem, tedy nadechovat se jednou na každá tři tempa. Je to snadné, vůbec při tom nemusím myslet.

Při prvním těhotenství mě nutili učit se dýchat nad vodou, říkali mi, že to usnadní porod. Obecně to platí. Porod dítěte je činnost stejně vrozená jako dýchání. U mě je to ovšem jiné, nic pro mě není méně přirozené. Na vzduchu vždy zadržuji dech a dítě

se nenarodí, když rodička nedýchá. Věřte mi, zjistila jsem to na vlastní kůži. Manžel zná můj vztah k vodě a zvláštní potíže při dýchání na vzduchu. Rodit v mém přirozeném prostředí doma ve vodě ve velkém bazénu v obývacím pokoji nám připadalo jako dobrý nápad, ale jistě to není nic přirozeného. Navíc tím, kdo měl začít život, bylo dítě, ne já. Pokus o první porod tímto způsobem skončil rychlým hledáním pomoci v nemocnici a nutností provést císařský řez. Také dvě další naše děti přišly na svět podobným způsobem, i když v trochu klidnějším tempu. Ukázalo se, že já, vodní tvor, pro kterého byla od pěti let přirozeným prostředím voda, nejsem schopna zvládat jednu z nejpřirozenějších životních činností.

Jsem plavčík v sanatoriu, dost exkluzivním zařízení. Připomíná čtyřhvězdičkový hotel s celodenní a celonoční službou. Na své židli zde sedím sedm let, pokud právě nerodím a nejsem na mateřské dovolené. Od devíti ráno do dvou odpoledne sleduji, jak každou hodinu přivádějí tři lidi, aby si užili vody. Je to stálý, monotónní proud, nikdy nic mimořádného. Když vycházejí ze šaten, připadají mi jako doklad působení času na lidské tělo: ochablá kůže, povislá prsa, zadky a stehna, vysušená a šupinatá pokožka od cukrovky, seschlost vlivem ledvinových a jaterních chorob. Pacienti dlouhodobě upoutaní na lůžko nebo židle vystavují bolestivě vypadající proleženiny a vředy, jiní zase stařecké skvrny coby odznaky prožitých let. Denně u nich pozoruji nové kožní výrůstky a další změny. Dívám se na ně a jasně si uvědomuji, že podobnému působení bude moje tělo po třech dětech v budoucnu čelit. Na ty, kterým předepsali individuální fyzioterapii a cvičí se svými terapeuty ve vodě, pouze dohlížím. Předpokládám, že by se v případě potřeby o ně postaral terapeut.

Během sedmi let jsem musela jen zřídkakdy skákat do vody. Zdejší bazén je klidný, úplně jiný než v místním koupališti, kam vodím své chlapce o sobotách. Z výkřiků školních dětí si odtamtud člověk odnáší bolest hlavy.

Potlačila jsem zívnutí a sleduji první plavkyni, která přišla časně ráno. Mary Kellyové jsem přičkla přezdívkou Bagr. Právě provádí se svými sto padesáti centimetry výšky a sto padesáti ki-

logramy váhy své oblíbené pohyby při plaveckém stylu prsa. Při nich vytlačuje vodu, jako by se snažila vyprázdnit bazén, a pak se pokouší ve vodě splývat. Daří se jí to, přestože ani jednou neponoří tvář pod vodu. Neustále mohutně vydechuje jako otužilci za minusových teplot.

Ve stejnou dobu sem vždy chodí titíž lidé. Vím, že brzy přijde pan Daly, za ním pak pan Kennedy přezdívaný Motýlí král. Ten si o sobě myslí, že je odborník na všechno. Pak přicházejí sestry Eliza a Audrey Jonesovy, které se dvacet minut brodí v mělké vodě po celé šířce bazénu. U schůdků vedle stěny bazénu, v místě, kde je málo vody, se neplavec Tony Dornan ze všech sil přidržuje plavací desky, jako by to bylo záchranné kolo. Pohrávám si s brýlemi, rozmotávám šňůrku a připomínám si, že musím dýchat. Bojuji s tísnivým pocitem v hrudi plné vzduchu, který se ztrácí teprve tehdy, když se přinutím vydechnout.

Přesně v 9.15 vychází ze šatny pan Daly ve svých přiléhavých plavkách, jejichž modř je téměř neuvěřitelná. Za mokra prozrazují sebemenší podrobnosti jeho těla. Kůže mu volně visí kolem očí, prodlužuje tváře a laloky pod bradou. Průsvitnou pokožkou prosvítá téměř každá céva celého jeho těla. Jsem si jistá, že i velmi slabý úder mu způsobuje modřinu, má jimi pokrytu velkou část těla. Jeho žluté nehty na palcích jsou zakroucené a zarůstají do kůže, což je pro něj jistě velmi bolestivé. Věnuje mi smutný pohled a upraví si potápěčské brýle na očích. Ignoruje mě jako každý den a bez pozdravu se šourá kolem. Přidrží se kovového zábradlí, jako by měl každým okamžikem uklouznout na mokrých dlaždicích. To je výsledkem snažení Mary Kellyové, která je každým plaveckým tempem zalévá vodou. Představuji si pana Dalyho, jak leží na dlaždicích a z jeho popraskané průsvitné kůže připomínající pečené kuře trčí kosti.

Jedním okem pozoruji jeho a druhým Mary, která při každém tempu vydává zvláštní hlasitý zvuk, vlastně chrčivý výkřik. Snad se snaží napodobovat tenistku Marii Šarapovovou. Pan Daly se blíží ke schůdkům, přidržuje se zábradlí a pomalu se noří do vody. Chlad vody mu rozechvěje chřípí. Jakmile je v ní celý, zkontroluje pohledem, jestli se na něj dívám. Pokud ano,

lehá si naznak a dlouho se vznáší na hladině jako mrtvá rybka. Dnes se nedívám, a tak se celý noří do vody, rukama se vzpírá proti horní části bazénové stěny, aby se udržel dole, a chvíli tak zůstává. Je jasně vidět, že v mělké vodě prakticky klečí a snaží se potápět. Tento děj ve dvou variantách se odehrává každý den.

„Sabrino,“ upozorňuje mě Eric z kanceláře za mnou.

„Vidím ho.“

Vydávám se za panem Dalym ke schůdkům. Vstupuji do vody, sáhnu mu pod paže a vytahuji ho z vody ven. Je tak lehký, snadno vypluje na hladinu, lapá po dechu, vidím divoké oči za potápěčskými brýlemi, velkou zelenou bublinu v pravé nosní dírce. Pan Daly si sundává brýle a vylévá z nich vodu. Chrčí, bručí, tělo se mu chvěje hněvem, protože jsem opět překazila jeho podlý plán. Tvář mu zrudla a hrud' se pohybuje nahoru a dolů, jak se snaží popadnout dech. Připomíná mi mé tříleté dítě, které se vždy schovává na stejné místo, a pak se zlobí, když ho najdu. Neříkám nic, jen se vracím ke své židli. Sandály mi při chůzi stříkají na lýtka chladnou vodu. Tak to bývá každý den. Nic jiného se neděje.

„Dala sis na čas,“ říká Eric.

Opravdu? Možná to trvalo o trochu déle než obvykle. „Nechtěla jsem mu pokazit náladu.“

Eric se proti svému přesvědčení usmívá a svůj nesouhlas vyjadřuje zavrtěním hlavou. Dříve, než začal po založení sanatoria pracovat se mnou, získal zkušenosti plavčíka u Mitche Buchanona v Miami. Když jeho matka ležela na smrtelné posteli, požádala ho, aby se vrátil domů do Irska. Nakonec se uzdravila a přiměla ho, aby zůstal. Eric žertem tvrdí, že ho matka přežije. Cítím v jeho slovech určitou nervozitu, asi si myslí, že to tak doopravdy dopadne. Podle mého však čeká, až matka zemře, aby mohl začít žít. Blíží se mu padesátka a obává se dalšího odkladu svého snu. Podle mého předstírá, že je dosud v Miami, aby se vyrovnal s dobrovolnou pauzou ve svém životě. Přestože nepatří k lidem, kteří rádi klamou, někdy mu závidím schopnost tvářit se, že je na mnohem exotičtějším místě, než je toto. Jako by mu

hlavu ovládl rytmus rumba koulí a on se pohyboval podle něj. Díky tomu patří k jednomu z nejšťastnějších lidí v mém okolí. Má rusé vlasy a jeho kůže je podobné barvy. Nechodí během roku na žádné tradiční „schůzky“, šetří na měsíční lednový pobyt, kdy mizí v Thajsku. Vracívá se v dobré náladě se širokým úsměvem na tváři. Nechci vědět, co v Thajsku dělá, ale vím, že po matčině smrti pro něj bude každý den jako Thajsko. Mám ho ráda a pokládám ho za svého přítele. Pět dnů v týdnu na tomto místě způsobilo, že jsem mu pověděla víc, než jsem kdy řekla sobě.

„Člověk, kterého každý den zachraňuji, vlastně ani nechce žít. Nepřekvapuje tě to? Nepřipadá ti to naprosto nesmyslné a zbytečné? Jako by něco nebylo v pořádku?“

„Spousta věcí mi tak připadá, ale tahle ne.“ Shýbá se, aby zvedl chomáč mokrých šedých chlupů ucpávajících odtok. Vypadá jako utopená krysa. Eric ho drží v ruce, vytřepává z něj vodu, a jak se zdá, necítí odpor, který vnímám já.

„Takhle to cítíš?“

Nechávám jeho otázku bez odpovědi, Eric je můj nadřízený, ne můj terapeut. Přesto vím, co bych mu řekla. Nemělo by záležet na tom, jestli si člověk, kterého zachraňuji, nepřeje, aby byl jeho život zachráněn? Nemělo by být podstatné, že ho zachraňuji já? Neměla bych zpochybňovat zachraňování lidí, když sloužím jako plavčík. Erik možná žije v jiném světě, ale není hloupý.

„Proč si neuděláš přestávku na kávu?“ ptá se a podává mi můj hrnek na kávu. V druhé ruce stále ještě drží mokrý chuchvalec chlupů.

Spou práci mám velmi ráda, ale nedávno jsem pocítovala nervozitu, jakési podivné mravenčení. Nevím proč a nevím, co přesně ve svém životě očekávám či v co doufám. Nemám žádné zvláštní sny ani cíle. Chtěla jsem se vdát a udělala jsem to. Chtěla jsem mít děti a mám je. Chtěla jsem být plavčíkem a jsem jím.

„Víš, pronásleduje mě myšlenka, že se mnou něco není tak, jak by mělo být. Jak si jinak vysvětlit představu, že mám na sobě mravence.“ Otřásla jsem se.

Eric se mračí. „Jak tě to vůbec napadlo? Kde by se na tobě vzali?“ Kousl se do rtu.

Přemýšlím o tom. Možná se domnívám, že se s mým životem děje něco špatného, že je v nepořádku. Nebo se děje něco špatného se mnou. Je to jen pocit, ve skutečnosti se nic neděje. Dala bych přednost možnosti, že se *neděje nic špatného*.

„*Co je, Sabrina?*“ zeptal se mě mnohem později manžel Aidan tónem, jaký lidé používají při opakovaném zkoumání, jestli se na ně nezlobíte. Pokud jste k nim do té doby ještě zlost nepocítili, teď se opravdu rozzlobíte.

Nic se neděje. Ale je to opravdu nic, nebo je to něco? Znamená to snad, že nejde o nic, a že tím nic je *všechno*? V tom je ten problém? Všechno je nic? Teď mám však před sebou Erika. Vyhýbám se jeho pohledu a raději se soustředuji na pravidla bazénu. Ze snahy vyhnout se nepříjemné otázce se však cítím trapně a odvracím zrak. A znovu vnímám to podivné mravenčení.

Eric si mě zkoumavě prohlíží. „Mohl bych jít zkontrolovat bazén.“

Chci uniknout jeho pátravému pohledu, a proto odcházím ke kávovaru a nalévám si plný hrnek kávy. Opírám se o stěnu, upíjím černý nápoj a přemýšlím o našem rozhovoru a svém životě. Kávu jsem dopila, ale k žádnému závěru jsem nedospěla. Vracím se k bazénu a na chodbě mě málem srazí vozík, na němž dva zdravotníci maximální rychlostí převážejí mokrou Mary Kellyovou s kyslíkovou maskou na obličeji. Nohy má bílé a hrbolaté, protkané modrými cévami. Připomínají stiltonský sýr.

Slyším samu sebe, jak říkám: „*To snad ne!*“

Doběhnu do malé místnosti pro plavčíky a vidím Erika sedět v naprostém šoku. Z jeho cvičebního úboru Shell kape voda, jeho ryšavé vlasy voda bazénu uhladila dozadu.

„Co se sakra stalo?“ vyřáším ze sebe.

„Myslím, že měla... nevím, mohl by to být infarkt. Proboha.“ Voda mu kape ze špičatého nosu.

„Ale já jsem byla pryč jen pět minut.“

„Vím, stalo se to chvíličku potom, co jsi šla k automatu na kávu. Dal jsem signál zdravotnické pohotovosti, vytáhl tu ženu z vody, provedl dýchání z úst do úst a vzápětí tu byli zdravotníci. Přijeli brzy. Vpusťl jsem je požárním východem.“

Těžce polykám, v nitru cítím osten žárlivosti. „Ty jsi jí dával dýchání z úst do úst?“

„Ano. Nedýchala, ale po chvíli vykašlala hodně vody, a pak jí začaly pracovat i plíce.“

Dívám se na hodiny. „Nebyla jsem pryč ani pět minut.“

Krčí rameny. Ještě je v šoku.

Pohledem zamírím nad pana Dalyho sedícího na okraji bazénu na hodiny. Uvědomím si, že má nepřítomnost trvala pouhé čtyři minuty a třicet vteřin. Když se pozorněji podívám na Dalyho, všimnu si, že se závistí hledí na stopy po nosítkách.

„Musel jsi skočit do vody? Vytáhnout ji? Provést oživování?“

„Ano. Nebičuj se kvůli tomu, Sabrino, nedostala by ses k ní dřív než já, i kdybys tu byla.“

„Musel jsi volat pohotovost?“

Hledí na mě zmateně.

Nikdy jsem nemusela volat pohotovost. Nikdy. Ani u zkoušek. Eric musel. Směs klíčící žárlivosti a vzteku probublávající k povrchu – velmi neobvyklý pocit. Stává se to doma – rozhněvaná matka, rozčilená kvůli chlapcům, mnohokrát ztrácí nervy, ale nikdy ne na veřejnosti. Venku vztek potlačuji, zejména v práci, když je zaměřen na mého nadřízeného. Jsem rozvázná, racionální žena. Lidé jako já neztrácejí rovnováhu na veřejnosti. Teď však svůj hněv nekrotím, nechávám ho stoupat až k povrchu. Kdybych nebyla natolik znechucená a podrážděná, bylo by pro mě posilující neklást oběma pocitům odpor.

Mé skutečné pocity v tuto chvíli se dají vysvětlit takto: pracuji zde sedm let. To jsou dva tisíce tři sta deset dnů. Jedenáct tisíc pět set padesát hodin. Bez devíti měsíců, šesti měsíců a tří měsíců, kdy jsem byla na mateřské dovolené. Celou dobu jsem seděla na židli a pozorovala bazén, často úplně prázdný bazén. Žádné dýchání z úst do úst, žádné dramatické skoky do vody. Ani jednou. Žádné odpočítávání pana Dalyho. Žádná pomoc při křečích v noze nebo chodidle. Nic. Sedím na židli, někdy stojím a sleduji velké tikající hodiny a seznam pravidel pro používání bazénu. Zákaz běhání, zákaz skákání, zákaz potápění, zákaz str-

kání, zákaz křiku, zákaz... to všechno jsou věci, které v tomto prostoru nesmíte dělat, samá negativa, téměř jako by se mi vysmívala. Žádné zachraňování životů. Jsem vždy bdělá, k tomu jsem vycvičená, ale nikdy se nic nepříhoda. A v okamžiku, kdy si udělám neplánovanou přestávku na kávu, zmeškám srdeční infarkt, téměř utopení a přivolání pohotovosti.

„Není to spravedlivé,“ říkám.

„Nepovídej, Sabrino, vzpomeň si, že když Eliza stoupla na kus skla, byla jsi tam jako střela.“

„Nebylo to sklo. Praskla jí křečová žíla.“

„Dostala ses k ní rychle.“

Nad vodou vždycky zápasím, nemohu dýchat. Je to vždy nad vodou, kde mám pocit, že se topím.

Házím hrnek od kávy proti stěně.

HRA V KULIČKY

Dobyvatel

Sevřel mi hrdlo tak pevně, že začínám vidět před očima černé skvrny. Řekl bych mu to, ale nemůžu mluvit, protože ovinul svou paži těsně kolem mého krku. Nemůžu dýchat. Nemůžu dýchat. Jsem malý na svůj věk a ostatní si mě pro to dobírají. Říkají mi Klíště, ale maminka mi radí, abych si z toho nic nedělal a využíval předností, které mám. Jsem malý, ale chytrý. S přívalem energie sebou začínám házet a můj starší bratr Angus musí tvrdě bojovat, aby mě udržel.

„Necukej sebou, Klíště!“ křičí Angus a svírá mě pevněji.

Nemůžu dýchat. Nemůžu dýchat.

„Nech ho být, Angusi,“ říká Hamish. „Vrat’ se ke hře.“

„Ten malý dareba podvádí, nebudu s ním hrát.“

„Nepodvádím!“ Chci to zakřičet, ale jen sípám.

„Není podvodník,“ tvrdí Hamish v můj prospěch. „Je jen lepší než ty.“ Hamish je nejstarší, je mu šestnáct. Dívá se z předního schodiště našeho domu. Tohle jeho tvrzení hodně znamená. Je naprosto klidný, přestože právě kouří cigaretu. Kdyby to máma věděla, urazila by mu ji od pusy, ale teď má jiné starosti. Je s porodní bábou, proto nás všechny vyhnali na celý den z domu.

„Řekni to ještě jednou,“ vyzývá Angus Hamishe.

„Nebo co?“

Nebo nic. Angus by si nedovolil na Hamishe ani sáhnout. Hamish je starší o pouhé dva roky, ale je tvrdý a na žebříčku významnosti stojí mnohem výš než kdokoli z nás. Prostě bychom si na něj netroufli. Dokonce se začal stýkat s Eddiem Sullivanem, zvaným Holič, a jeho gangem v holičství. Dávají mu cigarety.

A také peníze, nevím za co. Maminka si kvůli tomu dělá starosti, ale peníze potřebuje, a tak se raději na nic neptá. Hamish mě má nejraději. Někdy mě v noci probudí, počká, až se obleču, a pak se vykrademe z domu. Jdeme do ulic, kde nám maminka zakázala hrát kuličky, ale teď toho nedbáme. Je mi deset let, ale vypadám mladší. Neřekli byste, jak dobře umím hrát. Většina lidí hrát neumí, a tak je Hamish svádí ke hře. Vyhraje balík a cestou domů mi dává karamelky, abych o tom nemluvil. Nemusí mě podplácet, stejně bych to neprozradil. Ale karamelky mám rád.

Hraju kuličky ve spánku, hraju je ve chvílích, kdy bych měl dělat domácí úkoly, hraju je, když mě Otec Murphy alias Kretén zavírá do tmavé místnosti, hraju je v duchu v hlavě, když na mě maminka křičí a snažím se ji neslyšet. Prsty se mi stále pohybují, jako bych cvrknal do těch zázraků. Už jsem dal dohromady docela pěknou sbírku skleněnek. Musím je však schovávat před svými bratry, aspoň ty nejcennější. Neumí hrát tak dobře jako já, prohráli by je.

Slyšíme, jak maminka nahoře nařiká, a Angus trochu povoluje sevření mého hrdla. Stačí to k tomu, abych se mohl vyprostit. Při matčině nářku všichni znervózníme. Nic nového pro nás, přesto nic příjemného. Není přirozené, když někdo vydává takové zvuky. Mattie otevírá dveře a vychází ven ještě bledší než obvykle.

Pohlédne na Anguse a zhurta řekne: „Pusť bratra.“

Angus poslechne a já se konečně můžu nadechnout. Rozkašlu se.

Je jen jeden další člověk, kterému Angus nikdy neodporuje. Náš nevlastní otec Mattie. Mattie Doyle vždy představuje podnikání.

Mattie se dívá, jak Hamish kouří. Čekám, že mu otčím jednu vrazí, ti dva jsou stále v sobě, ale Mattie to neudělá. Místo toho se zeptá: „Máš jednu navíc?“

Hamish se usmívá od ucha k uchu, vlastně až k zeleným očím. K zeleným očím svého táty. Ale neodpovídá.

Mattiemu se ta odmlka nelíbí. „K čertu s tebou.“ Hamish si vyslouží pohlavek, ale nic si z něj nedělá. Líbí se mu, že se otčím rozčilil. Má pocit vítězství.

Mattie to vzdá. „Jdu do hospody. Jeden z vás mi přijde říct, až to bude venku.“

„Asi to uslyšíš i tam,“ říká Duncan.

Mattie se směje, ale vypadá trochu vystrašeně.

„Dává někdo z vás pozor na to dítě?“ Ukazuje směrem k malému Bobbymu schoulenému na zemi. Je nejmladší, má teprve dva roky. Sedí v blátě, je celý zamazaný, dokonce i pusu má špinavou od hlíny. Jí trávu.

„Je baštěním trávy posedlý,“ tvrdí Tommy. „Nedokážeme mu v tom zabránit.“

„Jsi kráva či co?“ ptá se kloučka Mattie.

„Kvak, kvak,“ odpovídá Bobby a všechny nás rozesměje.

Mattie s úsměvem poznamená: „Hergot, naučí ho už někdo zvířecí zvuky?“ Obrátí se k Bobbymu. „Tatínek půjde do hospody, tak buď hodný.“ Zčechrá Tommyho vlasy. „Dohlédni na něj, synku.“

„Ahoj, Mattie,“ zdraví ho Bobby.

„Pro tebe jsem tatínek!“ Mattie trochu zrudne. Jde mu na nervy, když ho Bobby oslovuje jménem, ale ten za to nemůže. Říkáme mu tak všichni. Není náš táta, ale Bobby to nechápe. Myslí si, že jsme všichni stejní. Jenom Mattieho první chlapec mu říká tatínku. Doyleovi a Boggsovi jsou v této rodině jaksi promíchání, ale my všichni se v tom vyznáme.

„Vraťme se ke hře,“ říká Duncan, když máma opět vykřikne.

„Klíště nesmí hrát, dokud nebude zase na řadě,“ zlobí se Angus.

„Dobrá,“ klidní ho Hamish.

„Hej!“ protestuji. „Nepodváděl jsem.“

Hamish na mě mrkne. „Můžeš jim to ukázat.“

Povzdechnu si. Je mi deset, Duncanovi dvanáct, Angusovi čtrnáct a Hamishovi šestnáct. Dva Doyleovi chlapci, Tommy a Bobby mají pět a dva roky. Mám tři starší bratry, musím se tedy předvést. Jsem lepší než oni, rozhodně mi jde hraní kuliček lépe, a to oni těžce snášejí. A tak jim nezbývá než si myslet, že podvádím. Musím se snažit ještě víc, abych jim to vyvrátil. Učím je novým hram, o kterých jsem se dočetl ve svých knížkách. Že